

Nagy Imre beszéde

Magyarország dolgozó népe!

Az elmúlt napok során hazánk tragikus eseményeket élt át. Kiszámíthatatlanul, felbujtó népközlésünk rendje ellen fegyveres támadást indított, melyet a budapesti dolgozók egy része az ország helyzete felett érzett elkeseredése következtében támogatott. Ezt az elkeseredést okozta, a múlt súlyos politikai és gazdasági hibái, melyek helyrehozását az ország helyzete és a nép általános óhaja feltétlenül megköveteli.

A párt új vezetősége és az új vezetés alatt álló kormány el van szánva arra, hogy a tragikus események tanulságait a legmesszebbmenőkig levonja.

A rend helyreállítása után rövidesen összehívja az országgyűlést.

Ezen az országgyűlésen mindenre kiterjedő és megalapozott reformprogramot fogok benyújtani, amely felülíri nemzeti életünk összes fontos kérdéseit. Ez a program megvalósítása megköveteli a kormányt.

A megújuló Hazafias Népfront a legszélesebb demokrátiás nemzeti erő összefogása alapján való átalakítását.

Ennek a programnak a megvalósításához elengedhetetlenül szükséges a harc azonnali

beszüntetése, és a nyugalom helyreállítása és a termelés folyamatossága.

Felhívom az ország dolgozó népét, minden igaz hazafit, hogy ezt minden erővel segítse elő.

Mint a Minisztertanács elnöke bejelentem, hogy a magyar kormány tárgyalásokat kezdeményez a Magyar Népközlés és a Szovjetunió közötti kapcsolatokról, többek között.

a Magyarországon állomásozó szovjet haderők viselkedéséről,

a magyar-szovjet barátság, a proletár internacionalizmus, valamint a kommunista pártok és

a szocialista országok közötti egyenjogúság és a nemzeti függetlenség alapján.

Meggyőződésem, hogy az ezen az alapon felépülő magyar-szovjet viszony szilárd alapja lesz népeink között, igaz barátságának, nemzeti fejlődésünknek és szocialista jövőnknek. Azoknak a szovjet csapatoknak a visszarendelése, amelyeknek a harcokba való beavatkozását szocialista rendünk létérdeke tette szükségessé, a béke és a rend helyreállítása után haladéktalanul meg fog történni.

Mindazokkal szemben, akik nem népi demokratikus rendünk megbontása szándékával fogtak fegyvert, s a harcot haladéktalanul beszüntették, fegyverüket beszedtették, mindazokkal az ifjakkal, munkásokkal, alakulatokkal szemben, akik ezt teszik,

a kormány a kiengesztelődés és a megbékélés szellemében

messzemenő nagylelkűséget fog tanúsítani, azokkal szemben nem alkalmazza a statáriális eljárást:

amnesztiát adunk!

Ugyanakkor a dolgozó nép érdekében népi és demokratikus rendünk védelmében a törvény szigorát alkalmazzuk azok ellen, akik továbbra is fegyverrel támadnak. Különös gondot óvakodunk a felelőtlen rémhírtérjesztőktől, akiknek káros munkája a béke és nyugalom helyreállításának egyik legfőbb akadály.

Mélyeség fájdalommal tölti el a tragikus napok során áldozatul esett ártatlan emberek minden csepp vére. Legyen vége a tragikus harcoknak, verontásnak.

Magyarok! Elvtársaim! Barátaim! Induljunk meg hát a párt vezetésével népnk jobb, szebb, szocialista jövőjéért, az építő, békés alkotó munka új útján.

Ezt hallottam a tömegben

1956. október 23-án déli 12 óráról éjjel fél háromig voltam együtt a Budapest utcáin tüntető tömeggel, egyetemistákkal, munkásokkal, iparosokkal, hivatalnokokkal, értelmiségiekkel; férfiakkal és nőkkel, idős bácsikkal, kisdudukot cipelő anyákkal. Nem a jelszavakra figyeltem elsősorban; a jelszavak amúgy is fennmaradnak, tovább élnek a történelemben. Inkább azt szeretném feljegyezni, amit a tömegben hallottam, az emberek érzelmeit, indulatait, vágyait kifejező spontán mondatokat.

Tizenegy és fél óra leforgása alatt nem hallottam egyetlen olyan mondatot, amely a burzsoáz restauráció bármilyen formáját óhajította volna.

Nem hallottam egyetlen antiszemita, vagy sovínista kijelentést.

Ezzel szemben ezt hallottam:

Idős bácsi a Sztálin-szobor előtt:

— Istennek hála, nyáron nem vitt el a szivrohamom. Csakhogy ezt is megértem! Tessék már mondani, kik döntözték ezt a szobrot?

Egyetemista a teherautóról:

— A Fővárosi Köztisztasági Hivatal és a Takarító Vállalat emberei! — Hé, húzd meg azt a kötelet!

Egy fiatal asszony:

— Mennyi nép! Ugye most nem kellett őket ide kihajtani?! Minden május 1-én leült a képenről a bór, úgy szégyeltem magam!

Egy apa a két éves gyerekéhez:

— Ezt nézd meg jól, fiam! Aztán majd, ha nagy leszel, meséld el mindenkinek, hogy nem akármilyen szemét nép a magyar!

Középkorú munkásasszony:

— Vajon hányan ujjonganak most itt olyanok, akik akkor is tapsoltak és szajáltak, amikor ezt a szobrot felállították?!

Hivatalnok külsejű férfi:

— Ne piszkáljuk egymást, kérem! Mindenki féltette a kenyerét. Csak a gyilkosokat büntessük meg, hogy ki mit mondott, az most már nem érdekes.

Fiatal munkás:

— Igaza van! Mindig is az volt ennek a népnek az átká, hogy nem tudott összefogni. Legyen végre összefogás.

Hangok a tömegből:

— Ugy van! — Fogjunk össze! — Hurrá, de szép nap ez! Eljen a nemzeti összefogás! — Eljen Nagy Imre! — Eljen az egységes, független Magyarország!

Este negyed tizenegyre a Bródy Sándor utca és a Múzeum körút sarkán:

— Gyalázat! — Fegyvertelen emberekre sortűzet adni! Ezeket a szegény fiúkat is hiába várja baba az anyjuk! — Nem akartak semmi rosszat, csak bemedátni a 16 pontot a rádióban! — Azt mondják, mentőautókon csempeszték be a friss löszert az ávósoknak. — Gyilkosok!

Öreg néni a Szabad Nép székháza előtt:

— Miért verik be az ablakokat? Ugyis csak nekünk kell megfizetni a kárt!

Csepeli munkás:

— Ha meg tudtuk fizetni a földalattit, majd meg tudjuk fizetni ezt a pár ablakot is! Az embernek egyszer ki kell adni a dühét, ha nem akar a boldokházaba kerülni!

Egy kalauznő:

— Ugyis odakerülünk mind, ha ez így tart tovább. — Éjjel kettőkor kerülök haza a munkából és reggel hatkor már vihetem a két gyereket a bölcsődébe. Hát élet ez?!

Egy másik munkás:

— Leköpm az újságot, ha holnap azt meri írni, hogy fasiszta csöcselék tüntetett!

Szegő Zsuzsa

Kádár János beszéde

(Kádár János, a magyar munkásmozgalmak régi harcosa, az angalföldi vasmunkás, magyar hazafi, éveken keresztül ártatlanul börtönözött, Rákosi Mátyás munkásgyilkos, államvédelmi paródiájának börtönében. Most ő áll Nagy Imréről együtt a magyar függetlenség, a magyar dolgozók szocialista követelése megvalósításának élére.)

Magyar dolgozók! Kedves elvtársak!

Pártunk Politikai Bizottsága nehéz és súlyos helyzetben bízott meg a Központi Vezetőség első titkárát tisztével. Sok idő a beszédre ma nincs. Ezért egészen röviden kívánok szólni néhány kérdésről.

A súlyos helyzetnek, amelybe kerültünk, az a jellemzője, hogy különböző elemek keverednek bennük.

Ezután szökött arról, hogy miként lett az ifjúság békésen, céljában becsületes szándékokkal indult tüntetéséből fegyveres összecsapás.

A dolgozó nép, a munkássztyák, a parasztság népközlésünkben megtestesült hatalma számunkra szent és szent kell, hogy legyen mindenki számára, aki nem ki-

vánja vissza népünk nyakára a régi ígát, a tőkések, a bankárok, a nagybirtokosok uralmát. Ez a fegyveres támadás, verontás, pusztítás is súlyos anyagi károkat okozott és fog okozni mindaddig, amíg egész dolgozó népünk segítségével teljesen véget nem vetjük. Mivel mindenki számára látható módon a rend, a békés építő munka feltételeinek azonnali helyreállítása ebben az órában a legfőbb érdek, pártunk Központi Vezetősége az egész néphez fordul, különösen fővárosunk népéhez, támogatást kérve a feladat megoldásához. E feladat megoldásában elsősorban pártunk egész tagságának és a munkássztyának egységes, határozott állásfoglalása a fő erő. Minden munkás, paraszt és értelmiségi dolgozó, minden becsületes hazafi közös és egyetértő fellépésében bízva, kérem az ifjúságot is, hogy vonja meg támogatását a rend megbontásától, és bízson abban, hogy javaslataikat a párt vezetésége az egész nép érdekeivel összhangban megvizsgálja és meg fogja oldani. Ezen túl legyenek tudatában az elvtársak, mennyire fontos, hogy minden kommunista, az egész

munkássztyák megingathatatlan egységben cselekedjenek nehéz órában. A párt vezetésége az az eltökélt szándék hatja át, hogy a rend mielőbbi helyreállítása után kerüljön nélkül, nyíltan szembenézés mindazokkal az égető kérdésekkel, amelyek megoldása halaszthatatlanná vált. Mindezeket a feladatokat a párt, állam és társadalmi életünk demokratizálásának elmélyítése útján, a reális lehetőségek figyelembevételével és késlekedés nélkül akarjuk megoldani.

Elvtársak! A párt Központi Vezetősége javasolja a kormányt, hogy a rend helyreállítása után a Szovjetunió és Magyarország között teljes egyenjogúság, baráti együttműködés és az internacionalizmus szellemében folytasson tárgyalásokat a szovjet kormánnyal, a két szocialista ország közötti kérdések mindkét fél számára méltányos és igazságos rendezéséért.

Munkások! Kommunista elvtársak! Legyetek állhatatosak és szilárdak! Védjétek meg a népi hatalom rendjét, szocialista államunkat, a dolgozó nép jövőjét!

Segítse mindenki a mentőket!

Tüzet nyitottak a tömegből, agyonlőtték egy orvost

Két nap óta szünet nélkül csöng a telefon az Országos Mentőszolgálat Markó utcai központjában. Budapest különböző területeiről érkezik a segítségkérés. A kocsik egymás után fordulnak ki a kapun. Golyók sivitanak, gránátok robbannak és a kis fehér mentőautó valósággal száguld. Hatalmas tankokat kerül ki, nem tudják feltartóztatni. Ott látható a Studio előtt, a Kálvin téren, a Körúton, a parlament előtt és a város minden pontján, ahol szükség van rá, nyomban ott terem. Orvosok, ápolók, gépkocsivezetők életük veszélyeztetésével, féltelm nem ismerve látják el feladatukat. És mégis hiába hősi helytállás, minden igyekezet, híre terjedt a feldúlt tömegek között: "fegyvert szállítanak" és a tájékozatlan tömegből tüzet nyitottak a mentőkocsikra. Több kocsit összetörttek, többet belelőtték. Dr. Rónafalvi Ödön mentőorvos munkája közben ölték meg. Egy másik orvosnak a szeme világát vette el a gyilkos golyó. Több ápoló és gépkocsivezető megsebesült. Es lehetne sorolni tovább,

A tűzoltók küzdelme a Nemzeti Múzeumért

A budapesti tűzoltó parancsnokság tájékoztatása szerint Budapestben több középületet, lakóházat és áruházat gyújtottak fel. A tűzoltóság tagjai hősiess munkával, életük veszélyeztetésével a karhatalommal és a tömegek támogatásával a tüzeket elfojtották. A déli előtti folyamán komoly küzdelem folyt a Nemzeti Múzeumnál a tűz eloltásáért. A Nemzeti Múzeumnál a harcok folyamán három esetben keletkezett tűz. A tűzoltóságnak ezeket sikerült elfojtani. A negyedik esetben, október 25-én, egy óra három perckor érke-

zett jelentés újabb tüzesetről. A Nemzeti Múzeumban ebben az időben komoly fegyveres harcok folytak. A tűzoltóságnak kétszer vissza kellett fordulnia és csak harmadik esetében sikerült megközelíteni a helyszínt, elkezdni a tűz oltását. A tűz elfojtása a déli órákban meg tört. A felbecsülhetetlen nemzeti értékre való tekintettel a tűzoltó parancsnokság utasította egységeit a legnagyobb körültekintésre és óvatosságra. Késő délutánra sikerült megfékezni a tüzet.

Méray Tibor felszólítása a harcoló ifjúsághoz

Magyarok! Barátain! Testvéreim!

Az hiszem, az a harc, amelyet irórtársaimmal együtt évek óta a Rákosi-féle terror ellen vívunk, feljogosít minket és engem is arra, hogy ebben a nehéz órában bizalommal szóljunk egymáshoz.

Budapest utcáit hazafiak vére öntözte.

Mindenekelőtt: ki ezért a tragédiáért a fő felelős? Egy percig sem habozom, hogy ki mondom: a sztálinista, rákosiista kalandor-politika.

Vádolom Rákosi Mátyást, aki véreskezű önkényével, nemzetellenes kül- és belpolitikájával, a gyűlölködés szításával egyik legfőbb előidézője a mostani verontásnak.

Vádolom Gerő Ernőt, aki a gazdasági élet vezetőjeként a romlás szélére sodorta az országot és Rákosi utódaként is a legutolsó pillanati lassítást, fékezést a demokratizálódás folyamatát.

Vádolom a legfelső vezetésbe befurakodott tehetségtelen, karrierista klikket, a személyi titkárságból, fejbőlöntő jánósokból kinevezett párt- és állami vezetőket, akik tudatlanságukkal, pöffeszködő életmódjukkal, suhanó luxusautóikkal kihívták a dolgozó nép ellenszenvét.

Ott voltam a nagy tüntetésben. Szilárd meggyőződésem, hogyha kedden este 10 óráig Gerő Ernő félrelépné és Nagy Imrét nevezik ki miniszterelnöknek, egyetlen puskalövés nem dörög el Magyarországon. De a sztálinista klikk fontosabbnak tartotta saját pozícióit. Nagy Imre-ellenes gyűlöletét az ország érdekében. Csak a tömegek nyomása tudta végül is megbuktatni.

Nem vagyok hajlandó sem ellenforradalmának, sem reakciónak, sem fasisztának nevezni az ország függetlenségéért, a nép jogaiért, a magyar szabadságért sikraszállt fiatalokat, munkásokat, honvédeket még akkor sem, ha ilyen elemek is keveredtek közéjük.

Ellenkezőleg: a magam tapasztalatai és a hozzáim érkező megbízható értesülések egyértelműen arra vallanak, hogy a tüntetők nagy többsége a hazáért, a népiért, a szabadságért ment ki életét kockáztatva az utcára.

Meg vagyok győződve, hogy Nagy Imre, aki nekünk, írónak, művészeknek példaképünk volt a sztálinista elnyomás elleni harcban, ugyanúgy

fogja értékelni a nagy népmegmozdulást, mint mi.

Meg vagyok győződve, hogy Nagy Imre, aki — és ezt jól kell látnunk — a legnehezebb pillanatban, a legsúlyosabb körülmények között került a kormány élére, megtisztítja a vezetéset a Rákosi-féle salakoktól és olyan tisztakezü emberekkel veszi magát körül, akik felkarolják és valóra váltják a magyar nemzet szent követeléseit. Legutóbbi nyilatkozata a szovjet csapatok kivonásával, a kormány széles nemzeti alapokon való átalakításával, a megbékélés politikájával kapcsolatban erre enged következtetni.

Magyarok, akik még az utcán vagyotok, tüntettek, vagy fegyver van a kezetekben!

Nem, nem arra akarlak felszólítani benneteket, hogy szüntessétek be a harcot, hiszen még hosszú, nehéz harc

áll előttünk. De annyit tisztálok lelkismerettel, a közös ügy, a közös érdekek nevében tanácsolhatok: az államvédelmi alakulatokkal, a szovjet egységekkel együtt haladéktalanul szüntessétek be a tüzelést, mindkét részről legyen vége a verontásnak.

Igazságos követeléseitek ország-világ előtt döntő győzelmet arattak. A követelések pontos, alapos, következetes valóra váltása most már a békés munka, a tüzelés nélküli, de szívós harc dolga.

A magyar írók, akik az első vonalban voltak a harc megindításakor, együtt lesznek vele a további küzdelemben is. Nem fogjuk hagyni kijátszani, megfélemlíteni, vagy lezserelni magunkat. Kívívjuk a teljes szabadságot, a jobb életet, a boldog magyar jövőt.

BIZUNK BENNETEK — BIZZATOK BENNÜNK!

A nyugdíjakat postára adták

Az országos nyugdíjintézet közli, hogy az esedékes nyugdíjakat esütőrtök reggel min-

denkinek postára adták. A nyugdíjasok tehát rendben megkapják nyugdíjukat.

Elmarad a vasárnapi svéd-magyar válogatott labdarúgó mérkőzés

A vasárnapi tervezett svéd-magyar válogatott labdarúgó-mérkőzést bizonytalan s így ezt a mérkőzést is elhalasztották. A B. lab-

darúgó válogatott csapat ma nem utazott el Stockholm-ba s így ezt a mérkőzést is elhalasztották. A B. lab-

Élelmiszerben nincs hiány!

A fővárosi ellátásával kapcsolatban kérdést intéztünk a Budapesti Fővárosi Tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyetteséhez.

Csütörtökön az üzletek legnagyobb része már nyitva volt és bőséges árukészletével a vevők szolgálatára állt. A mai napon szintén nyitva tartanak az üzletek. Aggodalomra nincsen ok. Csütörtökön ötven vagon kenyeret sütöttek. Egész nap dolgoztak a pékek. Ezen kívül máshonnan is kapunk segítséget, úgyhogy az ellátásban fennakadás nem lesz. Ezen kívül a raktárakban is és az üzletekben is nagy mennyiségben van liszt, zsír, tehát a főbb élelmiszer-cikkekben nincs és nem lesz hiány. Egyetlen probléma csak a kiszállítás körül észlelhető.

Somogy megye húsz sütőüzeme dolgozott egész éjjel. Reggel három teherautón több mint 80 mázsa kenyeret indí-

tottak útnak Budapestre. A fővárosi dolgozók élelmiszerellátásához a Szabolcs-Szatmár megyeiek is igyekeznek hozzájárulni. A szokásosnál nagyobb mennyiségű élelmiszert küldenek Budapestre. A szokásos 40—50 vagon burgonya helyett további 30—50 vagon burgonyát indítanak a fővárosba.

Heves megye sütőüzemei is a fővárosi segítségére sietnek. A megyei szükségleten felül az éjjel nagyobb mennyiségű kenyeret sütöttek, amelyből már kora reggel 135 mázsát indítottak útnak a fővárosba.

NÉPSZAVA

a magyar szakszervezetek központi lapja Szerkesztő: a szerkesztőbizottság

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VII., Rákóczi út 54. Telefon: 224-815 224-819

Athenaeum Nyomda Fv. Soproni Béla